

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาเป็นเครื่องมือของมนุษย์ที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกัน เป็นการสื่อความรู้สึกนึกคิดของตนให้ผู้อื่นได้รับรู้ เราใช้ภาษาในการรับความรู้สึก ความคิดของผู้อื่น โดยการฟังและการอ่าน ในขณะที่เดียวกันเราจะถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของเราให้ผู้อื่นรู้ได้ โดยการพูดและการเขียน

ประเทศไทยเรามีภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความเป็นเอกลักษณ์และมรดกทางวัฒนธรรมไทย ภาษาไทยเป็นภาษาที่มีความสละสลวยและซับซ้อนทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน ในด้านการเขียนภาษาไทยนั้นจะมีรูปแบบในการเขียนสองลักษณะคือ การเขียนรูปแบบร้อยแก้วและการเขียนรูปแบบร้อยกรอง การเขียนร้อยแก้วในภาษาไทยนั้นเป็นการเขียนที่ไม่มีรูปแบบการประพันธ์ แต่ในการเขียนร้อยกรองนั้นเป็นการเขียนที่มีรูปแบบของการประพันธ์ เป็นการสร้างสรรค์คำและจินตนาการเป็นภาพพจน์ ที่ทำให้เกิดอารมณ์มากกว่าการเขียนร้อยแก้ว (ประภาศรี สีหอำไพ 2531, หน้า 1)

การเขียนร้อยกรองในภาษาไทยนั้นสามารถดึงดูดความรู้สึกของผู้อ่านให้รู้สึกเกิดความซาบซึ้งในภาษา มองเห็นคุณค่าและความงามในภาษาไทย ผู้อ่านได้รับความไพเราะของถ้อยคำที่เขียนตลอดจนถึงความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียน หากพิจารณาโดยรวมแล้ว บทร้อยกรองนอกจากมีคุณค่าในตัวเอง มีคุณค่าต่อผู้แต่ง มีคุณค่าต่อผู้อ่านและมีคุณค่าต่อสังคมแล้ว บทร้อยกรองยังสามารถนำสันติสุขมาสู่สังคมได้ ทั้งนี้เพราะคนที่เขียนบทร้อยกรองได้นั้นย่อมมีจิตใจที่ละเอียดอ่อนเห็นใจผู้อื่น มีความคิดและจินตนาการที่กว้างไกลมองโลกในแง่ดีและมีความคิดสร้างสรรค์ให้โลกมีความสุข (อัมพร สุขเกษม 2524, หน้า 6) ดังนั้นผู้ที่เขียนบทร้อยกรองให้มีความไพเราะและใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องเหมาะสมนั้นต้องมีความสามารถในด้านศิลปะและการจินตนาการ ซึ่งสิ่งเหล่านี้สามารถที่จะฝึกฝนกันได้

เนื่องจากภาษาไทยมีความสำคัญทั้งในฐานะที่เป็นภาษาประจำชาติ เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารและเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ ในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยนั้น หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางภาษา ทั้งด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียนตามควรแก่วัย เห็นคุณค่าของภาษาไทย ผู้เรียนใช้ภาษา

ได้ถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะใช้ได้เหมาะสมกับบุคคลตลอดจนใช้ภาษาในเชิงสร้างสรรค์ได้ (กรมวิชาการ 2532, หน้า 7) และกรณีการ์ พวงเกษม (2533, หน้า 31) ได้กล่าวไว้ว่า

“การเขียนจึงเป็นวิธีการหนึ่งที่ได้เด็กจะได้แสดงออกเป็นเครื่องมือที่จะพัฒนาความมีเหตุผลในเด็ก เป็นการแสดงออกซึ่งสุนทรียะและความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก เป็นทางที่จะระบายอารมณ์ เป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้เพิ่มขึ้นในตัวเอง”

การสอนเขียนบทร้อยกรองในวิชาภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาชั้นนั้น หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้กำหนดให้ฝึกเขียนคำสัมผัสคล้องจองและบทร้อยกรองง่าย ๆ ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 ในส่วนของระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นั้น หลักสูตรได้กำหนดเนื้อหาในการเขียนบทร้อยกรองประเภทกาพย์ คือ กาพย์ยานี 11 โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้ นักเรียนมีทักษะในการเขียนอย่างมีรูปแบบได้ สามารถคิดลำดับเหตุการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่เขียน เขียนแสดงความนึกคิดอย่างเสรีและเขียนสร้างสรรค์ได้ มีนิสัยที่ดีในการเขียน รักการเขียนและนำการเขียนไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน (กรมวิชาการ 2532, หน้า 17) แต่จากสภาพการเรียนการสอนบทร้อยกรองในปัจจุบัน การปลูกฝังและส่งเสริมคุณค่าทางการศึกษา คำประพันธ์ประเภทร้อยกรองเท่าที่เป็นอยู่นั้น มุ่งเน้นเพียงการอ่าน หรือการท่องบทร้อยกรองในหนังสือแบบเรียนที่กำหนดไว้เป็นส่วนใหญ่ โดยเน้นหนักอยู่กับการแปลความหมาย การอธิบายศัพท์เรียงลำดับเนื้อเรื่องเป็นสำคัญ ไม่เปิดโอกาสหรือนำผู้เรียนให้เข้าถึงอารมณ์ของร้อยกรอง ทั้งครูผู้สอนมีความคิดว่าการเขียนร้อยกรองเป็นงานเขียนที่ยาก จึงไม่มุ่งเน้นการเขียนประเภทนี้ อีกทั้งครูขาดแนวการสอน คู่มือในการสอน หรือแบบฝึกที่ใช้ประกอบการสอน

นอกจากนี้ปัญหาในการเรียนการสอนบทร้อยกรองที่เกี่ยวกับตัวนักเรียน เด็กมีประสบการณ์และประมวลคำศัพท์น้อย ทำให้ไม่สามารถใช้คำได้อย่างหลากหลายและชัดเจน เด็กขาดกระบวนการอย่างต่อเนื่อง ทำให้ไม่สามารถเขียนเรื่องเกี่ยวเนื่องให้สัมพันธ์กันได้ มักจะเขียนในลักษณะกลอนพาไป อีกทั้งเด็กขาดความคุ้นเคยกับความไพเราะของภาษาบทร้อยกรอง ทำให้ไม่สามารถใช้ภาษาที่ไพเราะสละสลวย (กรมวิชาการ 2539, หน้า 227)

สุกัญญา จันทรเพ็ญ (อ้างใน กิพลี วรรณจิตติ, 2535, หน้า 6) กล่าวว่าวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้เด็กเกิดทักษะการคิดในการเขียน คือ ให้นักเรียนทำแบบฝึกส่งเสริมการเขียน ซึ่งเป็นแนวทางที่นักเรียนจะใช้ในการฝึกฝน การเขียน ฝึกคิดในการจินตนาการ และบรรยายหรือพรรณนาออกมาเป็นภาษาร้อยกรองที่สละสลวย โดยมีครูคอยให้คำแนะนำช่วยเหลือในขณะที่นักเรียนฝึกเขียนด้วย ซึ่งจะช่วยให้ นักเรียนสามารถเขียนได้ดีขึ้น

จากการศึกษางานวิจัยของหลายท่านที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการใช้แบบฝึกทักษะการเขียนในการพัฒนาการเขียนสร้างสรรค์นั้น พบว่า การใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสร้างสรรค์ประกอบการเรียนการสอนในวิชาภาษาไทยนั้น สามารถทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ มาก

ยิ่งขึ้น และเพื่อให้เกิดพัฒนาการด้านการเขียนของนักเรียนจึงมีความคิดเห็นว่า น่าจะมีการพัฒนาเครื่องมือในการฝึกทักษะการเขียนในรูปแบบการเขียนแบบอื่นบ้าง

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนบทร้อยกรองกาพย์ยานี 11 ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนมีพัฒนาการในการเขียนบทร้อยกรองกาพย์ยานี 11 และให้ครูได้มีคู่มือและแนวทางในการสอนเขียนบทร้อยกรองกาพย์ยานี 11 ตลอดจนช่วยให้การเรียนการสอนในวิชาภาษาไทยบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรได้กำหนดไว้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อสร้างและศึกษาผลการใช้แบบฝึกในการส่งเสริมการเขียนกาพย์ยานี 11 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 จำนวน 24 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง จากโรงเรียนบ้านปวงคำ โรงเรียนบ้านปู และโรงเรียนบ้านโฮ้ง สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสี จังหวัดลำพูน
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา เนื้อหาที่นำมาศึกษาเพื่อสร้างแบบฝึกการเขียนกาพย์ยานี 11 ผู้วิจัยได้นำเนื้อหาจากหนังสือแบบเรียนภาษาไทยชุดทักษะพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของกรมวิชาการ โดยนำเนื้อหาปรับให้เป็นแบบฝึกลักษณะเป็นบทร้อยกรองกาพย์ยานี 11
3. ตัวแปรที่ศึกษา
 - ตัวแปรอิสระ คือ แบบฝึกทักษะการเขียนกาพย์ยานี 11
 - ตัวแปรตาม คือ พัฒนาการด้านการเขียนกาพย์ยานี 11 เจตคติและความสนใจที่มีต่อการเขียนกาพย์ยานี 11

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. แบบฝึกทักษะการเขียนกาพย์ยานี 11 หมายถึง แบบฝึกที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามขั้นตอนการสอนเขียนบทร้อยกรองของกรมวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย

- 1.1 แบบฝึกร้อยเรียงความคิดตน
- 1.2 แบบฝึกฝนให้รู้สัมผัส
- 1.3 แบบฝึกจัดคำคล้องจอง
- 1.4 แบบฝึกสัมผัสตามฉันทลักษณ์

1.5 แบบฝึกเข้าใจหลักการเขียน

1.6 แบบฝึกลองปรับเปลี่ยนร่วมเขียน

1.7 แบบฝึกเขียนภาพยยานี 11

2. แผนการสอนเขียนภาพยยานี 11 หมายถึง แผนการสอนที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามขั้นตอนการสอนเขียนบรรยายกรของกรมวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย

2.1	แผนการสอนที่ 1	การสอนร้อยเรียงความคิดตน
2.2	แผนการสอนที่ 2	การสอนฝึกฝนให้รู้สัมผัส
2.3	แผนการสอนที่ 3	การสอนคำคล้องจอง
2.4	แผนการสอนที่ 4	การสอนสัมผัสตามฉันทลักษณ์
2.5	แผนการสอนที่ 5	การสอนเข้าใจหลักการเขียน
2.6	แผนการสอนที่ 6	การสอนปรับเปลี่ยนร่วมเขียน
2.7	แผนการสอนที่ 7	การเขียนบรรยายกร

3. ผลการใช้แบบฝึกทักษะการเขียนภาพยยานี 11 หมายถึง ภายหลังจากนำแบบฝึกทักษะประกอบการเรียน ให้นักเรียนได้ทดลองฝึกเขียนภาพยยานี 11 ตามหลักการของกรมวิชาการ นักเรียนมีทักษะในการเขียนภาพยยานี 11 ดีขึ้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แบบฝึกทักษะการเขียนภาพยยานี 11
2. นักเรียนมีพัฒนาการด้านการเขียนภาพยยานี 11
3. เพื่อเป็นคู่มือประกอบการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยของครู